

Dosarul nr. 2rac-404/19

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud. V. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Evrasccon Europe”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Evrasccon Europe” cu privire la repararea prejudiciului cauzat mediului

împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Evrasccon Europe” și menținută hotărârea din 29 ianuarie 2019 a Judecătoriei Ungheni, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 16 octombrie 2018, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Evrasccon Europe” cu privire la repararea prejudiciului cauzat mediului.

În motivarea acțiunii a invocat că la 23 mai 2017, șeful Inspecției Ecologice Ungheni a sesizat Inspectoratul Ecologic de Stat despre faptul că la 23 mai 2017 pe șantierul de construcție a drumului auto R1 Chișinău-Ungheni, segmentul Cornești-Pîrlița, în extravilanul localității Agronomovca, a fost constatată extragerea argilei de către SRL „Evrasccon Europe”.

În perioada 21 iunie 2017 - 30 iunie 2017, Inspectoratul Ecologic de Stat a efectuat un control la SRL „Evrasccon Europe” privind legalitatea folosirii și circulația substanțelor minerale utile, iar rezultatele controlului au fost documentate în actul de control nr. 18-DC/IES-17 din 30 iunie 2017.

A precizat că la efectuarea controlului a participat reprezentantul SRL „Evrasccon Europe”, Huseynov Akif.

Astfel, potrivit actului de control menționat, Inspectoratul Ecologic de Stat a constatat în limitele localității Agronomovca r-nul Ungheni, existența unei excavații miniere din care recent s-au efectuat lucrări de extragere a substanțelor minerale de argilă, în lipsa dreptului de folosință asupra subsolului, actului de confirmare a perimetrului minier, proiectului tehnic (tehnologic) aprobat în modul stabilit și licenței pentru genul de activitate extragerea substanțelor minerale utile.

A comunicat că extragerea ilegală a substanțelor minerale utile, la 21 iunie 2017, a fost efectuată pe o suprafață de 305 m², într-un volum de 1220 m³, cu grosimea medie a stratului util de 4 m.

Conform raportului privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile (argilă) nr. 09-21-028 din 22 iunie 2017, întocmit de specialiștii Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, prejudiciul cauzat mediului constituie 107 967 de lei.

A evidențiat că calculul prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a argilei a fost efectuat conform pct. 14 din Instrucțiunea nr. 385 din 8 august 2004 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind subsolul, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22 octombrie 2004 nr. 189-192 art. 385.

La 19 ianuarie 2018, prin notificarea nr. 01/01-252, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM a propus SRL „Evrason Europe” să achite benevol prejudiciul cauzat mediului, însă până în prezent acesta nu s-a conformat cerințelor și nu a achitat suma de 107 967 de lei în contul Fondului Ecologic Național.

Și întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 127 alin. (4) din Constituția RM, art. 6 alin. (1), (2), 10 lit. (g), 13 alin. (2), 72 alin. (2), (3), (4) lit. a), e), 79, 80 alin. (1) Codul subsolului, art. 14, 296 alin. (4), art. 315, 1398 alin. (1) Cod civil, art. 33 alin. (1), 33¹, 40 alin. (2), 85, 166, 167, 168, 174, 175 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârât a sumei de 107 967 de lei cu titlu de prejudiciu cauzat mediului la contul Fondului Ecologic Național.

Prin hotărârea din 29 ianuarie 2019 a Judecătoriei Ungheni, a fost admisă acțiunea integral.

A fost încasat din contul SRL „Evrason Europe” în beneficiul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM la contul Fondului Ecologic Național prejudiciul cauzat mediului în valoare de 107 967 de lei.

A fost încasată de la SRL „Evrason Europe” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3 239,01 de lei.

Prin decizia din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SRL „Evrason Europe” și menținută hotărârea primei instanțe.

Prima instanță și instanța de apel au conchis că SRL „Evrason Europe” a utilizat neautorizat subsolul și a extras ilicit substanțe minerale utile (argilă), or, sectorul de subsol de unde au fost extrase sedimentele de argilă nu a fost atribuit întreprinderii în baza unui contract, prin urmare, sectorul respectiv nu este deținut în condițiile legale, fapt ce exclude dreptul de a-l folosi și a extrage substanțe minerale utile.

La fel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că SRL „Evrasccon Europe” nu dispune de licență pentru genul respectiv de activitate.

În astfel de împrejurări, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat întrunirea condițiilor pentru angajarea răspunderii delictuale civile ale SRL „Evrasccon Europe” pentru prejudiciul cauzat mediului, fiind constatată fapta prejudiciabilă, prejudiciul, legătura cauzală și vinovăția.

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au evidențiat că neatragera la răspundere contravențională nu constituie un impediment pentru atragerea la răspundere civilă, deoarece prejudiciul cauzat mediului se repară indiferent de faptul emiterii unui proces-verbal de constatare a contravenției pentru încălcarea legislației cu privire la subsol.

La 9 septembrie 2019, SRL „Evrasccon Europe” a declarat recurs împotriva deciziei din 11 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu actele judecătorești recurate, considerându-le neîntemeiate și ilegale, emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material, fără a fi constatate și elucidate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

A precizat că Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM, în drept, și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 1398 Cod civil, dar normele de drept material invocate nu sunt aplicabile speței.

A obiectat că potrivit raportului nr. 09-22-033 din 22 iunie 2017 cu privire la rezultatele controlului în limitele sat. Agronomovca r-nul Ungheni s-a constatat existența unei excavații miniere din care recent s-au efectuat lucrări de extragere a substanțelor minerale de argilă, în lipsa dreptului de folosință asupra subsolului, în lipsa actului de confirmare a perimetrului minier, în lipsa proiectului tehnic (tehnologic), aprobat în modul stabilit și în lipsa licenței pentru genul de activitate extragerea substanțelor minerale utile, fără a se face vreo mențiune despre persoana care a efectuat aceste excavații.

Totodată, potrivit raportului nr. 09-21-028 din 22 iunie 2017 privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul extragerii nelegitime a substanțelor minerale utile, s-a stabilit că prejudiciul cauzat mediului în rezultatul extragerii ilicite de substanțe minerale utile (argilă), conform situației la 21 iunie 2017, constituie 107 967 de lei, fără a se face vreo mențiune despre persoana care a extras ilicit substanțe minerale utile.

A mai notat că actul de control nr. 18-DC/IES-17 din 30 iunie 2017, care nici nu a fost prezentat SRL „Evrasccon Europe”, nu demonstrează vinovăția întreprinderii, iar procesul-verbal cu privire la contravenție în privința acesteia nu a fost întocmit.

Respectiv, în cazul de față, pentru admiterea acțiunii, urmează ca Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM să prezinte în instanța de judecată cumularea tuturor elementelor răspunderii delictuale, or, în temeiul prevederii art. 58 alin. (1) Cod civil, statul și unitățile administrativ-teritoriale

participă la raporturile juridice civile pe poziții de egalitate cu celelalte subiecte de drept.

A remarcat că, din analiza probelor prezentate, se constată că Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM nu a făcut dovada elementului esențial pentru antrenarea răspunderii SRL „Evrasccon Europe” și anume, nu a demonstrat legătura cauzală între prejudiciul cauzat mediului și fapta ilicită comisă de către SRL „Evrasccon Europe”.

Așadar, analizând legalitatea hotărârii pronunțate în raport cu prevederile art. 239-241 CPC, a considerat că de către instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au fost respectate dispozițiile procedurale care prevăd că concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC.

A evidențiat că deși instanțele de judecată ierarhic inferioare au făcut trimitere la art. 1398 alin. (1) Codul civil, nu au făcut trimitere la probele care demonstrează că SRL „Evrasccon Europe” a acționat față de intimat în mod ilicit, cu vinovăție, or, momentul determinant pentru justa soluționarea a pricinii constă în faptul aprecierii, dacă circumstanțele invocate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al RM, în sprijinul cererii sale, întrunesc elementele componente delictului civil prin prisma art. 1398 alin. (1) Codul civil.

La 3 octombrie 2019, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și Mediului al RM a depus referință la recursul declarat de SRL „Evrasccon Europe”, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 11 iulie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 103), însă careva date care ar confirma recepționarea acestora de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 9 septembrie 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de SRL „Evrasccon Europe”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Evrason Europe”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de SRL „Evrason Europe” urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Evrason Europe”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat